

Festa de
LA FANFARRIA
1, 2, 3, 4 i 5 de març de 2023
Almacelles

L'ALEGRIA DE VIURE A ALMACELLES

Estimades almacellenques i almacellencs,

Tinc el plaer i l'honor de presentar-vos el programa d'actes de les Festes de l'Aigua 2023, uns dies durant els quals commemorem la posada en funcionament del canal d'Aragó i Catalunya i, amb aquest, l'arribada de l'aigua al municipi, el dos de març de 1910, un fet i una data que va marcar la història del nostre poble i va contribuir a la transformació agrícola i econòmica d'Almacelles.

Han passat, doncs, més de cent deu anys des d'aquest fet històric i hem evolucionat i, sobretot, adaptat a la vida del segle XXI. L'Almacelles d'avui és el millor que ens han deixat els nostres avantpassats i la nostra responsabilitat ara és treballar de valent per deixar a les nostres filles i fills un poble encara millor, amb més progrés, qualitat de vida, oportunitats de futur i benestar.

Des de l'Ajuntament treballem perquè el poble sigui un equilibri entre la pagesia i la ramaderia i l'activitat industrial, un lloc ple de vida amb activitat comercial, oportunitats laborals i bons equipaments públics i la millor atenció possible per a les persones, per tal que viure a Almacelles sigui un goig i un motiu d'alegria.

Un poble per a gaudir-lo, aquest és el projecte amb el qual creiem des del consistori. I una bona manera de fer poble és amb les Festes de l'Aigua, cinc dies plens d'activitats per a totes les edats i durant els quals us animo de

tot cor a participar, sortir al carrer, anar als llocs i a passar-ho molt bé en els encantadors racons del nostre poble.

Durant aquests dies, tinguem temps per a gaudir del temps que compartirem amb la família i els amics immersos en els actes de les festes, unes jornades que són també una oportunitat per a retrobar-nos, recordar el que ens uneix amb la celebració de les nostres tradicions, deixar de banda la rutina i esplaiar-nos per agafar força i il·lusionar-nos amb l'Almacelles que ens ha vist néixer i créixer, que ha acollit persones d'arreu i que entre totes i tots continuarem construint perquè sigui un poble pròsper, ple de vida i també de progrés.

I no puc acabar aquesta salutació sense donar les gràcies públicament i en nom de tota la Corporació a totes les persones i entitats que col·laboren en l'organització de les festes, el Jovent Almacellenc, el Club de Petanca d'Almacelles, Club Vehicles 4x4 d'Almacelles, Amics de la Sardana d'Almacelles, Grallers d'Almacelles, Club Bitlles Almacelles, Associació de Pubillatge Almacellenc, així com a la Policia Local, la brigada municipal i els serveis d'emergència i neteja que durant aquests dies treballaran perquè totes i tots puguem gaudir d'unes magnifiques Festes de l'Aigua 2023.

Bones Festes de l'Aigua i Visca Almacelles!

Vanesa Olivart

Alcaldessa d'Almacelles

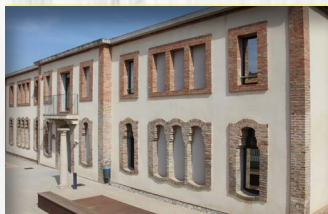

ACTES PREVIS

DISSABTE, 25 DE FEBRER

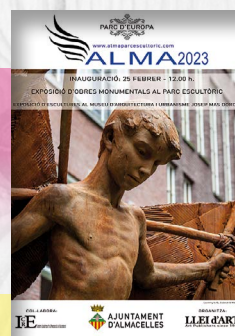
A les 12 del migdia

Al Parc d'Europa, inauguració de la 4a edició de l'Alma Parc escultòric.

A les 5 de la tarda

Al Museu d'Arquitectura i Urbanisme, inauguració de l'exposició d'escultura contemporània en col·laboració amb ICRE (Institut català de recerca en escultura). Entrada lliure.

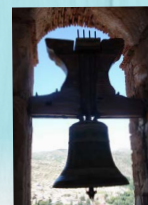

PROGRAMA

DIMECRES, 1 DE MARÇ

A les 12 del migdia

Con no podia ser d'una altra manera, el **toc de campanes i repic general** ens indica que ja han començat els dies de festa grossa i la Festa de l'Aigua d'enguany comença a prendre cos!

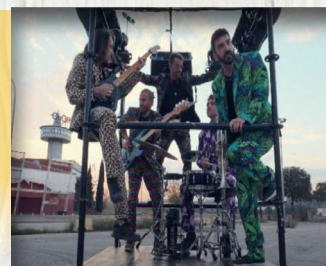
A les 6 de la tarda

Tothom cap a la plaça del 2 de Març! Una espectacular **traca dolça** farà que grans i petits s'ho passin d'allò més bé.

A 2/4 de 7 de la tarda

I ara toca anar a la plaça de la Vila. Allí ens espera la **cercavila** amb els capgrossos, els gegants en Melcior i n'Eulàlia, els grallers d'Almacelles i el grup d'animació **Iguana Fine** que després ens oferirà l'espectacle "**Highway to Kingston- El Polvorí**" a la mateixa plaça.

Recordeu que enguany, la cercavila sortirà dels Porxos i anirà pel carrer d'Albert Lleó, Sant Jaume, Batlle Pere Simó i carrer Major fins a tornar a la plaça de la Vila.

A partir de 2/4 de 10 del vespre

A la Sala Polivalent, **sopar popular dels joves, Grand Prix** (23:00h a 02:00h) i actuació del **DJ Abel Purroy**. Aquest DJ local retorna al món dels escenaris i ens farà vibrar de nou amb la seva bona feina i molta marxa.

A 2/4 d'11 de la nit

A la sala ARCA, espectacle **Tributo al Genio**. Quin xou faria Eugenio si estigués avui entre nosaltres? Aquesta és la reflexió que es va fer Àngel Miralles, qui durant anys ha estat l'imitador oficial del lacònic humorista, i que li ha portat a concebre aquest espectacle tribut.

La precisa imitació de Miralles, que va impressionar fins i tot a la pròpia família del mestre, entusiasma el públic per l'increïble semblança del seu gest i la seva veu.

DIJOUS, 2 DE MARÇ

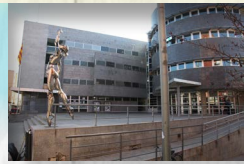
2€

Durant tot el dia,

Recordeu que avui podreu gaudir de les atraccions i firetes a 2 euros.

A les 11 del matí,

Missa Major a l'església parroquial de la Mercè d'Almacelles. L'acte solemne per excel·lència comptarà amb la presència de les autoritats locals, pubilles i hereus.

A les 12 del migdia,

Al Centre Cultural, inauguració de la plaça 1-0. Se servirà un petit refrigeri.

A les 5 de la tarda

A la Sala Polivalent, concert a càrrec de l'orquestra Maravella.

A les 7 de la tarda,

A la Sala Polivalent, ball de tarda-nit amb l'orquestra Maravella.

DIVENDRES, 3 DE MARÇ

A les 5 de la tarda

A la Sala Polivalent, espectacle infantil "Quadern de Bitàcola" del grup Reggae per Xics. Espectacle que proposa un viatge amb vaixell solcant la mar amb la capitana i els seus néts. Un mar que també representa la immensitat desconeguda i per descobrir, com la vida mateixa, i un vaixell que també pot ser un espai on compartir i conviure amb un col·lectiu. A partir d'aquí la banda també planteja alguns temes amb reflexions sobre l'emergència climàtica, el valor de l'esforç o la reivindicació de la naturalesa.

A les 8 de la tarda

El Jovent Almacellenc presenta una **Rua Especial** pel divendres de la Festa de l'Aigua amb servei de bar ambulant, on la protagonista serà la cervesa (també amb opció sense glúten!). Tot això, al ritme de la música mentre recorrem la vila des de la plaça de la Vila fins a la Sala Polivalent.

A 2/4 de 10 de la nit

A la Sala Polivalent, gran **Sopar Popular**. S'informarà del menú i preu i caldrà inscripció prèvia.

A les 11 de la nit

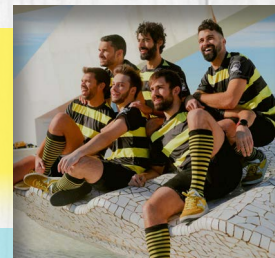
A la sala ARCA, espectacle "Un tipus de riure 2" d'en Quim Vila. En Quim Vila garbella una vegada més (aquest cop en un format totalment teatral) la societat catalana actual passant-la, amb el seu to proper i distès, pel sedàs de la ironia còmica marca de la casa. Amb una audiència enriolada sens treva teixeix un discurs de sana autocrítica sobre els bons defectes i les males virtuts de casa nostra. Un Tipus de Riure és una reflexió satírica sobre què és el sentit de l'humor a l'era de les xarxes socials, del posturg, de la manipulació informativa, del reguetón, de la crisi d'espiritualitat, de les teràpies alternatives, del rebrot del feixisme, etc, etc.

A partir de les 11 de la nit

A la **Sala Polivalent**, actuació dels **Dalton Bang**, un grup de versions que ens oferirà una variada selecció musical de rock, reggae, pop, ska i rumba de totes les èpoques. Música dels anys 70 fins a l'actual del panorama nacional i internacional.

A partir de la 1 de la matinada

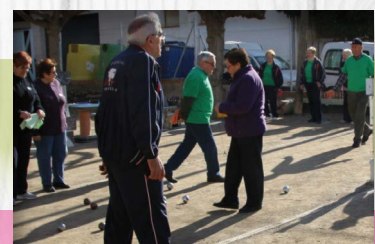
A la **Sala Polivalent**, espectacle a càrrec del grup musical **Bankhunters**. Els 5 criminals més buscats del moment que, després de realitzar el robatori de les seves vides, en estranyes circumstàncies i en plena fugida, apareixen en el *stage* de la nostra festa. Moments de gamberrisme, festa, bogeria i diversió fan que la sessió sigui èpica i inoblidable. Centenars de regals cauran sobre el públic existent (pilotes, confetti, samarretes, pintura, estics lluminosos...) acompanyats de la millor música del moment. (Comercial, Edm i Llatí amb alguna pinzellada Dubstep).

DISSABTE, 4 DE MARÇ

A les 9 del matí

Tirada de petanca a les **pistes de la Llar del Jubilat**. Un bon esmorzar per a tots els participants us donarà forces i energies per jugar i animar als vostres.

A les 11 del matí

Al **Camp d'Esports**, partit de **futbol** en categoria prebenjamí entre l'equip **almacellenc CEFA** i l'**At. Segre**.

A 2/4 d'1 del migdia

Al **Camp d'Esports**, partit de **futbol** en categoria aleví A entre l'equip **almacellenc CEFA** i el **Cervera**.

A les 5 de la tarda

A la **sala ARCA**, espectacle infantil a càrrec del **circo La Raspa** amb el seu espectacle "**Freak Show - El gran Paquetini**". Torri di Chous, el gran malabarista, és a punt de l'atac de nervis. Però què dic! Està en ple atac! Per què? Perquè ja és l'hora, el públic espera i... ell és l'únic artista que ha anat a la gran cita del Freak Show. On són els altres?

Aquest és un espectacle de circ. De circ amb ganes d'arribar a tothom. S'hi expliquen històries. Les d'uns personatges plens de carisma, tendres i divertits, que connecten amb el públic de manera gairebé màgica. Uns personatges que no s'obliden fàcilment. Aquest espectacle ens ensenya la força del treball directe i senzill, i la seva capacitat per enlluernar-nos a tots.

A les 7 de la tarda

Al **Museu d'Arquitectura i Urbanisme**, setena edició de l'entrega del **guardó Almacellenc/a de l'any 2022**, amb la presència dels finalistes i autoritats.

A les 12 de la nit

A la **Sala Polivalent**, concert del grup de rock and roll **Los Rebeldes**. Los Rebeldes és un grup de Barcelona liderat per Carles Segarra que el 1979 unia esforços amb Aurelio Morata i Moisès Sorolla per posar en marxa el que acabaria sent una de les formacions de rock'n'roll més reconeguda del panorama nacional. Com artista convidat ens acompanyarà un dels fundadors del grup, Aurelio Morata que compartirà escenari amb Carles Segarra.

Es podrà adquirir l'entrada anticipada a www.entrapolis.com al preu de **5 euros**. Preu a **guixeta: 10 euros**. Obertura de portes a les **11 de la nit**.

A partir de les 2 de la matinada

A la **Sala Polivalent**, concert del grup de versions **Band the Cool**. **Band the Cool** és el compromís amb la diversió, un espectacle 100% en directe que abraça un ampli repertori musical que busca que ningú quedi indiferent. **Band the Cool** és el vostre grup de versions, perquè sap que en cada festa major i en cada revetlla hi sou vosaltres, tingueu l'edat que tingueu i vingueu d'on vingueu. **Band the Cool** farà cada nit a la vostra mida, perquè només així serà única i inoblidable.

A continuació,

A la **Sala Polivalent**, continua la música amb **DJ LIN**. Tancarem la festa amb aquest jove DJ local que ens farà ballar fins al final de la nit.

DIUMENGE, 5 DE MARÇ

A les 8 del matí

28è. Concurs de Pintura Ràpida "Vila d'Almacelles" i 3r. Concurs de pintura ràpida infantil i juvenil "Vila d'Almacelles". Les obres participants les podreu contemplar fins el divendres 17 de març, a la Sala d'Exposicions del Centre Cultural d'Almacelles "El Casal".

A les 9 del matí

Si tens un cotxe 4x4 i t'agraden les emocions fortes, vine a gaudir de la pròxima edició de la **Matinal 4x4** al **Circuit de la Mina d'Almacelles**. A les 9 del matí esmorzar popular, seguit d'una exhibició de cotxes tot terreny i circuit obert per als assistents més valents que el vulguin provar.

A les 9 del matí

Gran **tirada de bitlles** a les pistes habilitades a l'esplanada de davant la Llar del Jubilat, entre els equips d'Almacelles i gran part dels municipis del Segrià. S'obsequiarà a tots els participants amb un esmorzar de campanya.

De 10 a 2/4 de 12 del matí

A la **plaça de la Vila i carrer Major**, concentració d'un seguit de **vehicles clàssics a càrrec del Monzón Classic Club**, amb una mostra de models que vam marcar una època, especialment als anys 70 i 80. Cap a 2/4 de 12 del matí, faran un recorregut pels carrers d'Almacelles i voltants i per la tarda acompanyaran les carrosses. Ens acompanyarà el pubillatge almacellenc i el vingut d'arreu del territori.

A les 12 del migdia

43è **Concurs Nacional de Colles Sardanistes**. A la **plaça de la Vila** i amb el bon ofici dels músics de la **Cobla Vents de Riella**, que ens acompanyarà un any més a un dels concursos sardanistes de referència al nostre país. En cas de mal temps, l'acte es traslladaria a la Sala Polivalent.

A les 5 de la tarda

67a. edició de la tradicional **Desfilada de Carrosses** i **10è. Concurs de Comparses** de la Festa de l'Aigua per les **Rambles d'Almacelles**. Ens acompanyaran, a més de carrosses locals i forànies, el pubillatge almacellenc i d'arreu, els Grallers d'Almacelles, Rondalla San Bartolomé de Altorricón, Banda de bombos y tambores de la Villa de Azanuy, Banda de bombos y tambores de Tamarite de Litera i altres grups d'animació. Ens acompanyaran també els vehicles 4 x 4 i els vehicles clàssics. Tot un espectacle de ritme, color i molta animació per a tothom.

A 2/4 de 8 de la tarda

Ball de tarda-nit i entrega dels premis de la 67a. edició de la Desfilada de Carrosses i del 10è Concurs de Comparses a la **Sala Polivalent**, amb l'actuació de l'**Orquestra WELCOME BAND**.

DIMECRES, 8 DE MARÇ 'DIA INTERNACIONAL DE LA DONA'

A 2/4 de 8 de la tarda

A la sala d'exposicions del **Centre Cultural**, inauguració de l'exposició **"Històriques. Dones que han fet història"**.

La mostra està formada per 12 tòtems, cadascun dedicat a una dona que ha destacat en diferents camps com la pintura, la música, la física, la tecnologia, l'aviació o les expedicions espacials, entre altres. Cada tòtem mostra una il·lustració de cada dona i una petita biografia, que es pot ampliar accedint a un codi QR vinculat a la pàgina web del Consell Comarcal www.segria.cat. Un dels objectius del projecte és posar en valor el paper de les dones en una societat en què hi manca el reconeixement del talent femení i en què les estructures patriarcals dificulten la visibilitat de la meitat de la població. La iniciativa forma part del projecte transversal "Al Segrià, iguals" i compta amb el suport de l'àrea d'Igualtat de la Diputació de Lleida.

A les 8 de la tarda,

A la sala **ARCA**, espectacle **"Impro Music Show"** del grup **Planeta Impro**. A partir dels suggeriments del públic, els improvisadors porten la veu cantant escenes plenes de ritmes, coreografies i lletres hilarants. Una atrevida possessada en escena amb música en directe, acompanyats d'un pianista professional que alhora improvisa les melodies més enganxoses per a cada ocasió. Els improtítols es transformen en grans èxits en aquest musical improvisat!

DIUMENGE, 19 DE MARÇ

A les 7 de la tarda

A la **Sala Polivalent**, actuació del **MAG LARI** amb l'espectacle **"Strafalari"**. Torna el Mag Lari amb el seu espectacle Strafalari, i per què es diu així? Doncs perquè el Mag Lari és Strafalari. Tot en ell és Strafalari: el seu humor, les seves actuacions, el seu vestuari i, en general, la seva manera de fer. Per tant, quin millor títol per a un espectacle del Mag Lari?

Un nou espectacle de màgia, al més pur estil Las Vegas, carregat de participació i grans il·lusions que ens farà passar l'estona volant!

Després de tants anys damunt de l'escenari arriba el Mag Lari més Strafalari que mai!

Es pot adquirir l'entrada anticipada a www.entrapolis.com al preu de **5 euros**.

Preu a **guixeta: 10 euros**.

NOTES:

- La Comissió es reserva el dret d'alterar, modificar o suprimir qualsevol acte.
- Les Firetes estaran situades al lloc de costum.
- Les botigues restaran tancades el dia 2 de març tot el dia.

AVISOS

Aquesta Festa de l'Aigua la podreu seguir, com ja va essent habitual, a través de l'emissió en **TDT de TV-ALMACELLES pel canal 40**.

Los Rebeldes

Rock and roll

ALMACELLES

4 de març
Partida 23 h

SALA POLIVALENT

Entrada anticipada: 5 euros.
www.entrapolis.com
Preu guixeta: 10 euros

Artista convidat,
Aurelio Morata
que compartirà
escenari amb
Carles Segarra

Ajuntament d'Almacelles

Històriques

Dones que han fet història

EXPOSICIÓ ITINERANT

**INAUGURACIÓ 8 DE MARÇ
A 2/4 DE 8 DE
LA TARDA**

DEL 8 AL 28 DE MARÇ

**SALA D'EXPOSICIONS DEL
CENTRE CULTURAL**

**HORARI
DE DILLUNS A DIVENDRES
15:00 A 20:30**

ORGANITZA:

Ajuntament d'Almacelles

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat
i Feminismes

Consell Comarcal
del Segrià

**Al
Segrià,
iguals**

Diputació de Lleida

Els pobles del Canal d'Aragó i Catalunya

Salutació de l'alcaldeessa d'Albelda

LO LLOC D'ALBELDA SALUDA AL POBLE D'ALMACELLES

Els d'Albelda sempre hem estat, al llarg de la història, ben avinguts amb els nostres pobles veïns.

Quan els nostres avantpassats ibers vivien als "Castellassos" (un jaciment arqueològic situat en un dels tossals entre els termes d'Albelda, El Campell i Tamarit), podien veure en un punt determinat Almacelles, Albelda, El Torricó, Tamarit, Binèfar i d'altres punts del Baix Cinca.

L'any 1384 hi va haver un fort rebrot d'epidèmia. En aquest any un nombre important de viles properes a Lleida van cercar la seva protecció i es van anar annexionant: Bell-lloc, les Borges Blanques, Almacelles, Albelda de Llitera... Totes elles van rebre la Carta de Ciutadania de Lleida; és a dir, els seus habitants van passar a ser lleidatans de ple dret.

Però el vincle natural sempre ha estat la Clamor (curs d'aigua, en part canalitzat, format al terme d'Albelda, i vora el terme d'Alfarràs, que neix a poca distància del riu Noguera Ribagorçana i del límit meridional de l'antic Comtat de la Ribagorça, al sud de Castillonroi. Aquesta canalització té per objecte evitar la formació d'aiguamolls i aprofitar l'aigua pel reg (especialment des de la construcció del Canal d'Aragó i Catalunya, i recollir les aigües sobrants).

Aquesta Clamor fou l'únic curs d'aigua natural de la zona fins a l'arribada del Canal d'Aragó i Catalunya i les seves séquies auxiliars, per la qual cosa va prendre en l'antiguitat tanta rellevància.

Avui voldria que la Clamor tingués un altre sentit, el de desgavell, enrenou, rebombori, saragata, sarau, xivarri (paraules que fem anar a Albelda), per agrair que l'Ajuntament d'Almacelles ens hagi convidat a la seva Festa de l'Aigua.

Hi ha una tesi que diu que la llengua determina fortament el pensament dels parlants. Nosaltres afegim que els qui bevem la mateixa aigua i reguem els nostres cultius amb els cabals del Canal tenim una manera de ser i de viure que fa agrair i lluitar pel benestar dels nostres veïns.

Volem ampliar les relacions d'amistat i de veïnat amb Almacelles i aquest dia que es commemora la posada en funcionament del Canal i, amb aquest, l'arribada de l'aigua i prosperitat al municipi, sigui un nou començament de relacions socials, culturals i econòmiques entre els dos pobles.

Ángeles Roca

Alcaldeessa d'Albelda

Enguany, Albelda

Foto aèria d'Albelda

Albelda

Albelda, de l'àrab al-Balda "La Vila", "la ciutat" o "la blanca" (segons Asín Palacios). Situada a la comarca de la Llitera, a la Franja de Ponent i a 361 m. d'altitud. El terme municipal té una extensió de 51,9 Km² i 712 habitants. Situada al peu de la Serra de les Gesses, limita amb els termes de Castillonroi al nord, el d'Alfarrràs a l'est, el d'Almenar, el del Torricó al sud i el del Campell a l'oest.

L'activitat principal és l'agricultura i la ramaderia, amb empreses agroalimentàries a la zona industrial.

Història

Terra de transició entre el pla i la muntanya, són sòls rics en guixos, arenisques, argiles i formacions geològiques excepcionals.

El 17 d'octubre de 1379 el rei Pere IV d'Aragó va autoritzar la compra del poble als albeldenses per 100.000 sous jaquesos. En 1629 Felip IV concedeix el títol de Vila a Albelda.

El digne comportament dels albeldenses a la Guerra de la Independència, al maig de 1809, va ser la primera població del país a donar el senyal d'alarma negant-se a pagar la contribució que va imposar el general francès Habert, qui va enviar les seves tropes com a càstig. Un gest patriòtic del Governador de Lleida va disposar 700 soldats i no solament van defensar la vila, sinó que van obligar als francesos a retirar-se.

La nostra història sempre s'ha vist lligada a la influència de Catalunya i Aragó.

L'escut i bandera de la Vila

L'escut: la primera caserna és d'or, amb els quatre pals de gules; la segona caserna d'argent, amb una branca d'olivera de sinople; i de suport, dos lleons rampants. De timbre, una corona reial tancada.

La bandera és formada per un escacat blanc i blau, carregat amb el blasó local.

El 1585 se sap que ja existia i al seu càrrec hi havia un ermità. Situada a la part més alta de la serra de les Gesses, és visible des de tots els punts del terme. Està feta de maçoneria amb pedra de guix. Presenta una planta central en forma de creu. Es va en processó per Sant Sebastià, quan es reparteix panadons i una barreja de moscatell anomenada "mescla". També es canten els goigs dedicats al sant.

Castell

L'antic castell islàmic protegia i coronava la població. Els Gilabert van ser els darrers senyors que van tenir-lo al seu poder. El 1561 hi havia molts bandolers per la comarca que assaltaven i s'apoderaven dels béns que hi havia als castells. Barber, un d'aquests bandolers, es va emportar dues morisques al castell d'Albelda. Durant les seves absències una d'elles es va enamorar d'un pastor del poble que guardava pels voltants. Barber els va descobrir i va manar penjar-los a tots dos. D'aquí la "Llegenda dels amants d'Albelda". Fart dels abusos i assalts, el rei Felip II va ordenar el 1591 enderrocar la fortalesa pedra a pedra.

Edifici barroc. En la seva construcció va influir, sens dubte, la situació en una cruïlla del camí Vell de Balaguer a Montsó, lloc de pas del Camí de Sant Jaume. Existia una fonda en tant que parada obligatòria de pelegrins.

Es va en romeria pel dia del patró, quan es canten els gaudis dedicats al sant. Es reparteix xocolata amb coca (abans pa de caritat). Després se celebren les tradicionals i típiques curses de l'Aigüera, la Pallera i el "Chung".

Estàtues Iberes

Datades de l'època ibera, entre els segles II i I aC. Són dues figures sedents, de pedra arenosa, de diferent sexe i en posició frontal, d'uns 0,70 m. d'alçada. Eren situades a banda i banda de la façana de l'ermita de Sant Sebastià. Després de la Guerra Civil les van llençar muntanya avall. Tot i que es van recuperar posteriorment, les estàtues van quedar deca-

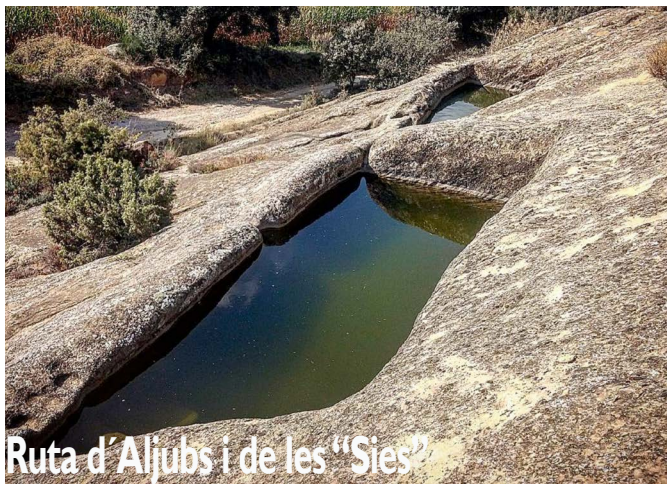

El 7 de maig de 1560, el Papa Pius IV va expedir una butlla apostòlica a la basílica de Sant Pere de Roma per la qual erigia la parròquia de Sant Vicent en Col·legiata (es conserva la butlla original). Van començar les obres el 1562 i van durar fins el 1576.

D'estil gòtic tardà, amb elements renaixentistes. Feta de pedra arenosa, consta d'una única nau de 33 m de llarg per 10 m d'ample, voltes de creueria aplicada en una volta de canó de 15 m. d'alçada. El seu absis és poligonal i la torre campanar fa 36 m. d'alt, amb sis capelles laterals.

Del segle XVIII, existeixen dos retaules murals: "L'Adoració dels Reis" i "L'Adoració dels pastors".

Ruta d'Aljubs i de les "Sies"

Escampats pel terme, trobem gran quantitat d'aljubs i "sies". Els aljubs, són habitacles excavats a la roca. Gràcies a unes canaletes es recollia l'aigua de la pluja, tan important, i s'emmagatzemava per abastir tota la població.

Les "sies" eren construccions fetes a les roques. Eren uns forats rectangulars i acampanades per dins, amb una boca d'entrada rodona, d'uns 0,60 cm, on s'emmagatzemava la collita de cereals.

Existeix "la Ruta dels aljubs i de les sies", que comprèn un recorregut de 12 km, es pot fer fàcilment tant a peu com en bicicleta.

La Savina Milenària

Inclòsa dins de la ruta anterior, es pot veure aquest arbre tan singular enmig d'una finca particular. La Savina Milenària és de grans dimensions i té una antiguitat de més de 1.000 anys.

Hospital de Sant Miquel

També conegut com el de Nostra Senyora de Gràcia del "Sancti Spiritus" i, actualment, Hospital de Santiago. El 1622, gràcies al llegat de la Sra. Anna Avellana, es va fer un hospital de petites dimensions, que havia de servir com alberg de pobres i pelegrins, servint de refugi per a la cura de ferides. Es conserva l'escut de pedra de la família Avellana.

Vals d'Albelda i vestit típic

El 1985 un grup de joves de la Rondalla de Sant Roque, van realitzar una recerca per a recuperar la indumentària tradicional popular d'Albelda. També van recopilar estrofes que a primers del segle XX un grup d'amics, que es trobaven a les tertúlies de la taverna del poble, anaven fent rondes pels carrers el darrer dia de Carnestoltes i cantaven estrofes retallant a algunes persones del poble. Es deien "El Cor de l'Estisora". D'aquestes estrofes cantades al so d'un vals va donar lloc al "Vals d'Albelda".

Festes Majors

Sant Vicent, el 22 de gener i Sant Roque el 16 d'agost, són els patrons, però el caràcter i esperit associatiu que distingeix els albeldenses al llarg de l'any són moltes:

Sifó d'Albelda, Canal i la Festa de l'Aigua

El paisatge es va veure modificat a principis del segle XX per la construcció del Canal d'Aragó i Catalunya i el seu sifó, l'obra d'enginyeria hidràulica més important d'Espanya en aquells dies. Part del recorregut fou enjardinat i és actualment el conegut com a Passeig del Sifó.

Les aigües del canal divideixen el terme en dues zones: la de secà, en la qual trobem les "Voltes", construccions d'arquitectura popular, i la zona de regadiu.

Amb el canal l'economia va millorar substancialment i, amb ella, la vida i costums dels seus habitants.

"La Festa del Tossino"

Organitzada per la "Penya el Magré", va recuperar la demostració de l'antiga matança del porc que es feia a les cases i l'elaboració del "mondongo" a la manera tradicional. En finalitzar es fa un tiberi popular amb repartiment de carn a la brasa per a tothom.

Festa de la Sega i la Trilla

Recuperació tradicional amb les eines i animals d'abans, tal com es feia antigament les tasques de la recol·lecció i la collita del cereal al tros.